

В умовах воєнного стану набуває критичного значення можливість організувати дистанційне навчання за рахунок цифрових технологій

Також Міністерство цифрової трансформації України у співпраці з Міністерством освіти і науки України запустило на порталі «Дія. Цифрова освіта» національний тест на цифрову грамотність «Цифрограм для вчителів» із метою оцінки та вдосконалення педагогічними працівниками власного рівня цифрової компетентності. Тест дає змогу оцінити 21 професійну цифрову навичку, що згруповані в п'ять сфер: • учитель у цифровому суспільстві; • професійний розвиток; • використання та аналіз цифрових ресурсів; • навчання й оцінювання учнів; • розвиток цифрової компетентності учнів. Цей інструмент допоможе визначити рівень цифрових навичок та побудувати власну траєкторію професійного зростання.

Система освіти України змінюється, застосовуються й впроваджуються нові інформаційні технології, освітні платформи та інструменти для навчання онлайн.

Дистанційне навчання: плюси та небезпеки

Наскільки б добре не працювала дистанційна форма навчання, вона не може бути масовою такої тривалій час, адже передбачає індивідуальну підготовку і високу мотивацію учнів.

Не всі учні можуть засвоїти навчальну програму і відповідати вимогам державного стандарту в умовах дистанційного

навчання. Адже наші системи освіти, як і загалом європейські, пристосовані для безпосередньої роботи в класі, де вчитель працює з учнями, учні взаємодіють один з одним і саме через живу взаємодію відбувається процес навчання й становлення дітей як особистостей.

Спільно з Міністерством освіти і науки України та Національним університетом «Києво-Могилянська академія» реалізовується проєкт «Safe Space – Невідкладна психосоціальна підтримка учнів та шкільних вчителів» за підтримки Австрійської агенції з питань міжнародної мобільності та співпраці в галузі освіти. Раджу долучитись.

Вебплатформа дистанційного навчання «Всеукраїнська школа онлайн» як сучасний онлайн-ресурс для змішаного й дистанційного навчання для здобувачів повної загальної середньої освіти та педагогічних працівників запрацювала з 2020р. На ній дуже багато матеріалів для вчителя. Наприклад, це інтерактивні посилання на онлайнекскурсії, відеоквести, що проводяться за допомогою QR-коду, використання інтерактивних вправ у програмах Kahoot, Learning apps, Padlet. Окрім того, конспекти для самопідготовки розвивають у дітей пізнавальну активність та заохочують їх до дослідницької діяльності. Тест для самоконтролю (щонайменше 5 тестових завдань) учень може проходити необмежену кількість разів. Допускається створення тестових завдань таких типів: із вибором однієї або кількох правильних відповідей; на введення чисел; із короткою відповіддю. Тестові завдання є засобом тренування вмінь і навичок та самоперевірки, допомагають учням отримувати конструктивний зворотний зв'язок щодо їхніх результатів навчання. Підсумковий тест до теми (10–15 завдань) учень може пройти тільки один раз. Результат зараховується в навчальний прогрес і відображається в журналі (доступному в кабінеті вчителя). Є тільки в завершених курсах з української мови (8–11-й класи), алгебри (7–11-й класи) й геометрії (8–11-й класи). З алгебри та української мови передбачено щонайменше по 60 тестових завдань, з геометрії – мінімум по 40. Інтерактивний розклад містить посилання на матеріали з різних ресурсів – уроки, що розміщені на ВШО, вебплатформі для дистанційного навчання учнів 5–11-го класів,

електронні версії підручників, телеуроки від провідних українських учителів, прямі ефіри-стріми від ГО «Освіторія» і інші матеріали.

Державна служба якості освіти розробили поради щодо організації освітнього процесу в умовах воєнного стану.

Історія та громадянська освіта

Навчальний зміст цієї галузі в умовах війни варто оптимізувати, щоб зменшити навантаження на учнів. Насамперед ідеться про скорочення обсягу текстів для читання, оскільки дітям, які перебувають у стані тривалого стресу, важко довгий час утримувати увагу. З огляду на це читання підручника доречно замінити усною розповіддю, переглядом відеоматеріалів, інтерактивними заняттями, роботою над творчими та мікродослідницькими проектами.

Добираючи навчальний матеріал, вчителю варто фокусуватися на сюжетах, що дадуть учням глибше розуміння історії боротьби українського народу за незалежність і своє майбутнє. Для прикладу подавати ті сюжети, на яких можна продемонструвати міць і незламність України.

На вчителів історії сьогодні, як ніколи, лягає відповідальність за розвиток в учнів критичного та системного мислення, медіаграмотності

Окремо слід приділити увагу розвитку громадянських компетентностей учнів. Під час уроків і розмов вчителів слід формувати свідому громадянську позицію дітей. Взаємодопомога, волонтерство, протидія ворожій пропаганді, підтримання власного емоційного ресурсу є важливими складовими успіху в боротьбі з російськими загарбниками.

Старшокласників доречно бодай побіжно ознайомити з міжнародним гуманітарним правом.

Математика

Подавати навчальний матеріал з математики доцільно у синхронному режимі, забезпечивши відеозапис заняття для дітей, які не змогли долучитися до уроку. Коли ж учитель не має такої можливості, учням можна запропонувати відеоуроки відповідної тематики, доступні в Youtube або на спеціалізованих освітніх платформах. Для закріплення навчального матеріалу, яке найчастіше відбувається шляхом розв'язування вправ і задач, учням варто надавати знімки екрану (скріншоти) розв'язаних типових завдань до теми, що вивчається.

Природничі науки

Користуючись педагогічною автономією, кожен вчитель може провести «ревізію» навчальної програми та визначити теми, що достатньо легко засвоюються учнями, і такі, що потребуватимуть додаткових зусиль. При цьому варто виділити теми, без яких неможливе розуміння змісту предмета в наступних класах та, відповідно, перерозподілити години.

Практичну частину навчальних програм (експериментальні, практичні, лабораторні роботи тощо) можна розділити на дві частини:

- віртуальну (маючи відповідний контент, вчитель може проводити з учнями онлайн-заняття або давати як самостійну роботу вдома);
- домашню (в такому випадку можна використовувати підручні матеріали, що є в кожній дитини вдома, вчителів ж важливо створити для учнів чіткі алгоритми з обов'язковими настановами з безпеки життєдіяльності).

Така «ревізія» допоможе також визначитися з можливістю проведення інтегрованих уроків. Це сприятиме формуванню в учнів бачення цілісної картини світу.

Під час навчання важливо врахувати проведену «ревізію» при плануванні занять в синхронному та асинхронному режимах. При цьому синхронний режим (онлайн-заняття) доцільно використати для консультацій, обговорень найбільш складних питань, проведення віртуальних експериментів, лабораторних, практичних робіт.

Залучення до домашніх експериментів, лабораторних, практичних та творчих робіт, проєктів батьків учнів та інших членів родини (ступінь залученості варто визначити заздалегідь) сприятимуть у цей непростий час згуртованості та зниженню психологічного напруження всіх залучених.

Інформатика

В курсі інформатики практично у кожному класі є теми, пов'язані з інформаційною безпекою, медіаграмотністю та цифровим громадянством. Тому в умовах війни вчителям слід більш детально розглянути з учнями питання безпечного користування пристроями та обліковими записами у соціальних мережах, критичного оцінювання інформації, розпізнавання фейків і маніпуляцій тощо.

Одним із варіантів включення тематики кібербезпеки може бути створення інформаційних продуктів у різних програмних середовищах (текстові документи, презентації, графічні плакати, анімації, вебсторінки, відеоролики, програмні проєкти тощо). Цифрова творчість може стати для учнів інструментом для вираження власних емоцій. При цьому варто уникати загрозливих сюжетів, нагадувань про активні військові дії, а радше фокусуватися на безпеці, майбутньому, захисті, взаємопідтримці тощо.

Якщо вчитель відчуває, що учні готові до засвоєння нового матеріалу, можна вивчати нові теми та програмні засоби, в іншому ж випадку — обмежитися відпрацюванням навичок роботи у знайомих програмних середовищах.

Здоров'я, безпека, добробут/Основи здоров'я

Тематику безпечної поведінки у надзвичайних ситуаціях, допомоги собі та іншим варто повторювати з учнями відповідно до їхнього віку та потреб. Це можна робити при опрацюванні тем щодо соціального здоров'я, у яких увага присвячується вивченню чинників, що впливають на соціальний добробут людини та правил безпечної поведінки у навколишньому середовищі.

Мистецтво

Складні соціальні та психологічні умови життя на теперішньому етапі потребують нових підходів у роботі.

Оскільки предмети художньо-мистецького циклу мають потужний терапевтичний потенціал, їх проведення має стати засобом гармонізації психологічного стану всіх учасників освітнього процесу.

На заняттях важливо максимально диференціювати форми практичних завдань, побудови процесу сприйняття візуального матеріалу на виключно життєствердних позитивних зразках мистецьких творів. Я обрала поради щодо окремих предметів, галузей. Все інше віднайдете у методичних рекомендаціях з викладання предметів у 2022-2023 н.р. Зверніть увагу на зміни, внесені цьогоріч до окремих предметів. Це історія, географія, заруб.літ., захист України.